

Het moment is nu

Handreiking voor regionale/ lokale trekker bij publicatie Kansrijke Start voor gemeenteraadsleden

Vanaf 2027 worden de financiële middelen uit het Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), inclusief de middelen voor Kansrijke Start, via een zogenaamde “ontschotte” Specifieke Uitkering (SPUK) aan gemeenten uitgekeerd. Tegelijkertijd zijn nieuwe gemeenteraadsleden net (of bijna) geïnstalleerd.

Nu is dan ook een gunstig moment om Kansrijke Start binnen gemeenten onder de aandacht te brengen en bestuurlijk te verankeren, en risicovol als dit moment niet wordt gepakt.

Met de compacte landelijk publicatie biedt het bestuurlijke verhaal, de vertaling naar lokaal/regionaal zorgt voor de overtuigingskracht.

Dit document helpt om als lokale of regionale trekker Kansrijke Start:

- de publicatie te verrijken met lokale cijfers, gezichten en infrastructuur
- de publicatie en aanhangende lokale vertaling getrapd te verspreiden via de juiste route, naar de juiste mensen

Vul de publicatie lokaal in

Publicatie bevat drie kaders met de aanduiding “ruimte voor lokale invulling”. Deze kaders moeten worden ingevuld voor verspreiding. Juist de lokale invulling maakt het document overtuigend en concrete.

Lokale cijfers

Vervang of vul aan: het landelijke “1 op de 6” met cijfers uit uw eigen gemeente of regio. Een raadslid begint pas bij de eigen wijk te luisteren. Kijk bijvoorbeeld op:

- Op waarstaatjegemeente.nl staan meerdere indicatoren per gemeente
- Het [regiobeeld](#) eerste 1000 dagen geen cijfers uitgesplitst per gemeente
- Atlas kwetsbare zwangerschap en geboorte biedt een landelijke kaart en verschillende gemeentelijke kaarten.
- Coalitie zelf: bereik prenataal huisbezoek, deelname Stevig Ouderschap, CenteringZwangerschap. Actuele cijfers zijn vaak intern bekend

Meer informatie over monitoring en het gebruik van het regiobeeld is te vinden op <https://kansrijkestart.pharos.nl/thema/monitoring-evaluatie/>

Lokale infrastructuur

Maak zichtbaar wat er al staat aan infrastructuur

- Coalitie-deelnemers: wie zit erin?
- Lopende interventies: welke draaien er nu? Denk aan: Stevig Ouderschap, CenteringZwangerschap, Nu Niet Zwanger, Prenataal Huisbezoek JGZ, VoorZorg, maar ook lokale initiatieven.

- Financieringsbronnen: wat komt uit AZWA, wat uit eigen middelen, wat mogelijk vanuit een (ZonMw) subsidie? Maak inzichtelijk wat de financieringsbronnen zijn.
- Bestuurlijke trekker: welke wethouder of beleidsambtenaar was/is betrokken

Een lokaal gezicht

Eén ervaringsverhaal van een ouder uit uw gemeente doet meer dan tien beleidszinnen. Anoniem mag. Eén kwartpagina is voldoende.

Wat zo'n verhaal effectief maakt:

- Concreet en specifiek. Geen abstracte typering ("een kwetsbaar gezin") maar één situatie ("Sara was zes maanden zwanger, alleenstaand en zat op de wachtlijst voor schuldhulp").
- Met wending. Wat veranderde door de ondersteuning? Wat zou er gebeurd zijn zonder?
- Eindigend in bestuurlijke relevantie. De ouder vertelt het verhaal; de coördinator trekt in één zin de bestuurlijke conclusie.

Waar haalt u zo'n verhaal vandaan?

De JGZ, verloskundige of het sociaal team kent de inwoners. Vraag bij een teamoverleg of iemand een ouder kent die bereid is haar of zijn verhaal te delen. Ervaringsdeskundigen die zelf in de coalitie zitten zijn vaak ook bereid. Werk standaard met een fictieve voornaam en globale plaatsaanduiding ("in onze gemeente" in plaats van wijknaam) tenzij de ouder uitdrukkelijk anders wil. Vermijd combinaties van details die identificatie mogelijk maken (leeftijd + nationaliteit + wijk).

Met wie delen, trapsgewijs verspreiden

Eerste ring, de eigen route

- Wethouder Jeugd / Volksgezondheid / Welzijn. Persoonlijk overhandigen, met de vraag het mee te nemen naar het college en de raad.
- De griffie. Vaak de beste verspreidingsroute. Mail of bel de griffier met het verzoek de handreiking op te nemen in het inwerkprogramma of als raadsinformatiebrief.
- Beleidsadviseur(s) Sociaal Domein/ Jeugd. Zij adviseren de wethouder en bepalen mede welke stukken op de commissie-agenda komen.
- De portefeuillehouder of regiomanager bij de centrumgemeente, als uw regio met regionale middelen werkt (vaak via een centrumgemeenteconstructie)

Tweede ring, versterking

- JGZ, verloskundigen, kraamzorg, sociaal team. Zij hebben belang bij continuïteit en kunnen het meenemen in werkbezoeken en gesprekken.
- De regionale GGD. Lijn naar wethouder Volksgezondheid en relevante regionale platforms.
- VNG-netwerken (commissie Zorg, Jeugd & Onderwijs) — voor agendering op regionale platforms en peer-to-peer overtuiging tussen wethouders.
- Ervaringsdeskundigen mocht de gemeente hier al mee samenwerken, voor het persoonlijke verhaal.

Wat niet te doen

- Een algemene mailing naar info@gemeente.nl, dit landt nergens
- Alleen digitaal versturen aan raadsleden zonder context, wordt niet gelezen

- Het stuk loslaten zonder follow-up

Kies het moment, koppel aan de bestuurlijke cyclus

De timing is dit jaar zeldzaam gunstig. Drie moment waarop de publicatie maximaal werkt:

1. Inwerkprogramma van de raad

De eerste 100 dagen. Vraag de griffie om de handreiking op te nemen in het introductiepakket of een themabijeenkomst Sociaal Domein.

- Combineer met een werkbezoek aan een verloskundigenpraktijk, een sociaal wijkteam of het consultatiebureau. De handreiking is het huiswerk vooraf, het bezoek is de beleving.
- Of organiseer een spreekuur/Q&A voor geïnteresseerde raadsleden, met de wethouder en jou als trekker van een lokale/ regionale coalitie Kansrijke Start

2. Kadernota en begrotingsbehandeling

Zorg dat de handreiking actief in het geheugen zit bij de kadernota (meestal mei/juni) en de begroting (meestal oktober/november). Dit is hét moment waarop de AZWA-keuze concreet wordt.

- Lever een bondige raadsmemo aan: één A4 met "wat dit jaar nodig is voor Kansrijke Start in onze gemeente", met de publicatie als bijlage of onderlegger.
- Sluit aan op de Brede SPUK-/GALA-cyclus en koppel waar mogelijk aan de Regionale Aanpak.

3. Verwante dossiers

Bij elk raadsstuk met raakvlak: armoedebeleid, jeugdhulpverordening, wonen voor jonge gezinnen, integraal gezondheidsbeleid (GALA), inburgering. Een verwijzing of bijlage maakt zichtbaar dat dit één integrale opgave is.

Activeer

Een publicatie die in een inbox blijft zitten is een verspilde moeite. Hoe maak je hem werkend?

1. A4-uittreksel maken

Veel raadsleden lezen niet meerdere pagina's; wel een goede A4. Maak een verkorte versie met de drie vragen en de lokale cijfers. Het oorspronkelijke document blijft beschikbaar als verdieping.

2. Werkbezoek koppelen

Een werkbezoek aan de coalitie of een partner maakt het document concreet. Maak het laagdrempelig: één uur, lunch, drie gesprekstafels. Nodig raadsleden persoonlijk uit, bij voorkeur via de griffie.

3. Eenmalige raadsinformatiebrief opstellen

Als de griffie liever geen apart inwerkprogramma-item maakt, kan een raadsinformatiebrief (RIB) van de wethouder met de handreiking als bijlage een goede route zijn. De RIB legt in 1 A4 uit waarom dit nu speelt en welke keuzes voorliggen.

4. Online beschikbaar maken

Plaats de lokale versie op de gemeentewebsite onder Jeugd/Sociaal Domein, en deel een korte LinkedIn-post namens de wethouder met de link. Zo blijft het stuk ook na het inwerkprogramma vindbaar

Vergeet de follow-up niet: plan na een kort moment in met je contactpersoon. Is de handreiking gelezen, leeft het thema, zijn er vragen?

Nog vragen?

Aanvullende informatie, voorbeelden uit andere gemeenten en ondersteuningsmogelijkheden vind je op [Kansrijkestart.nl](https://kansrijkestart.nl). Leer van andere trekkers KansrijkeStart op landelijke [community](#) op 1sociaaldomein: Of mail rechtstreeks voor vragen met info@kansrijkestart.nl